

Ивица Миларић

ПИТАЊЕ ЧАСТИ

Потребан ми је тренутак да се привикнем на светло. Заклањам очи мачем, и прво што видим јесте да су сва места попуњена. Сала је уроњена у жамор, али се гласови брзо утишавају; све очи су на мени. Ставио сам већи део оклопа још у свлачионици, све сем маске, мен-а, и рукавица, коте-а, које носим под десном руком; мач од бамбуса, шинаи, стежем лаганим стиском у другој.

Не обраћам пажњу на више хиљада погледа који ме процењују, већ корачам даље.

Знао шта мисле - хоће ли успети? Исто мислим и ја.

Моје босе ноге не производе звук, али иза себе чујем шушкање два пара чарапа по папирној подлози. Милан и Славко Комнић прате ме у стопу.

Стајем испред квадрата борилишта, подижем главу и гледам испред себе.

Мој противник стоји са друге стране, удаљен метар од граничне линије која означава борилиште. Цео је у оклопу, са сопственим шинаи-ем на боку. Покушавам да видим кроз металне шипке његовог мен-а, али иза њих је мрак. Око њега, група од десетак мушкараца у оделима криви се да ме боље осмотри. Неколицина седи на поду, загледана у своје рачунаре.

Спуштам се у сеиза, клечећи став, одлажем свој шинаи, и полако стављам мен. Десетине блицева почиње да сева истог тренутка, а жамор у сали се подиже гласније него пре.

Милан се спушта у сеиза одмах до мене.

- Немам шта да ти кажем - мој тренер никада није био велики говорник - Ако си бољи, ако осећаш боље; и запамти, ОСЕЋАШ, добићеш. Ако не, па, имамо седам дана у Токију.

Милан је млад скоро као ја и никада раније није био у Јапану. Деловало ми је да се више радовао путу него самој борби. Са друге стране, Милан је увек био реалан.

Чујем накашљавање из рамена, па се окрећем ка звуку. Славко Комнић, председник кендо савеза Србије се само мало нагнуо.

- Само опуштено, и све ће бити супер - смеши ми се нервозно, а крваве очи му цакле.

Славко је имао преко шездесет година, и знам да је њему ово све сем опуштено. Ако победим, добијам награду од сто хиљада долара. И пре него што смо кренули, обећао сам да ћу у случају победе донирати половину награде савезу. Славко, кога је сваки кендо клуб у држави константно гњавио око сваке ситнице, свечано је обећао да ће Србија у том случају постати кендо престоница Европе.

Чврсто везујем мен, и одмах осећам добро познати притисак на лицу. Навлачим коте преко руку које благо дрхте, хватам шинаи и устајем.

Сала постаје тиха док прлазим линији борилишта.

Тројица судија улазе у квадрат.

Сви се клањамо комисији која заузима дугачак сто са нашег бока.

Мој противник се покреће по први пут, и његов наклон је перфектан.

Улазимо у борилиште. Гледам га кроз маску, проучавам покрете док изводимо реи, традиционални поздрав. Приближавамо се центру борилишта и ја извлачим свој шинаи из замишљених корица. Хватам га снажно са обе руке, и одмах знам да сам нервозан.

Стајем у гард, а мој противник чини исто.

Срце ми куца сумануто. Све на њему је глатко, сваки уд синхронизован. Држи свој шинаи опуштено.

- Хађиме! - чујем једног судију. Јапанска реч има само једно значење: крени.

Борба почиње.

Повлачим се уназад, и испуштам свој киаи, ратни поклич, из самог дна плућа. Чини ми се да наставља да одзвања унутар мог мен-а, али се мој противник не помера.

Протресам рамена у покушају да их опустим. Морам да будем река, морам да течем. Закорачујем бочно, извлачећи се из његовог директног гарда. Врх противников шинаи-а ме прати.

Испуштам нови киаи, нешто тиши, и правим финту ка њему, спуштајући мало гард.

Он се не покреће, његов гард остаје на месту. Настављам да кружим, а он ме прати истим темпом. Не предосећам никакав потез.

Тама иза његове маске ме чини све нервознијим.

Лансирам се право у њега. Видим како ударна зона мог шини-а лети ка његовом мен-у. Трепћем тренутак пре удара, али нема потреса у мојим рукама. Померио се за неколико центиметара у страну, и пустио да мој шини прошара ваздух. Одмах се узмичем у гард, инстинктивно очекујући контранапад, али њега нема. Противник мирно стоји у гарду, а тама његовог лица гледа кроз мене.

У кенду постоје четири ударне зоне: Коте-зглобови под рукавицама, Мен-горња половина заштитне маске, До-бокови стомака прекривени плочом која, поред њих, штити и груди, и Цуки-врат иза кожног језика који се спушта са Мен-а. Цуки се убада тапацираним врхом; све остале зоне се засецају, тојест ударају горњом трећином шини-а.

Правим лажни корак у десно, и нападам његов десни ручни зглоб. Видим да је финта делимично успела, али уместо ударца у коте да осећам његов шини како скреће мој. Подижем шини високо и нападам мен. Сада ме блокира директно и стојимо лицем у лице. Тама у његовом мен-у зури у мене кроз заштитне хромиране шипке. Одскачем назад и покушавам да га погодим у до, иако већ видим како се повлачи.

Крећем се напред-назад неколико секунди, и чекам на њега да нападне, иако знам да он то неће учинити.

Да би остварио поен у кендо мечу, погодак мора да падне у бодовну зону, и буде праћен исправним искораком и исправним ки-аи-ем. Знам да мој противник нема ништа од тога, али је у стању да се брани и парира као нико против кога сам се ја борио. Засецам ка његовом до-у, форсирам блок, и брзо мењам правац на коте. Његов шини се помера доле па горе, и мој клизи ка поду.

Враћа се у гард. Излачим се назад и посматрам, тражим пропусте у његовом држању, ставу, било чему. Већ дишем дубоко, ки-аи ми слаби са сваким нападом.

Сви велики светски кендо савези су већ послали своје представнике. Било је то питање части. Нико од њих није успео да узме ни један поен, укључујући представнике Јапана и Јужне Кореје, земље које су паралелно тврдили да су измислиле вештину. Савез Србије је гласао, и одлучио да може да пошаље свог представника. Већина представника клубова је гласала за мене, будући да сам тренутни државни првак.

Напад, финта, напад, повлачење, чекање, дисање, ки-аи, напад, повлачење.

Крај прве рунде. Стајемо на почетне позиције и почињемо поново.

Задњи напади су ми слаби и знам да се отварам. Он би добио поен само када би напао.

Очи ми клизе преко гледалишта. Сви су мутни и тихи. Судије само машу својим заставама када су моји засеци блокирани или избегнути. Блицеви бљеште, и глава ми постаје све лакша.

Бацам се на њега уз дивљачки киаи. Мој шинаи сева на све стране, а његов га прати као да ми чита мисли. Гледам очајно његов десни кук, место одакле увек долази прва назнака покрета, али тамо нема ничега. Он се креће као да клизи преко борилишта: Одбија моје засеке елегантно као да сам почетник.

Крај друге рунде. Крајичком ока гледам Милана који већ размишља где ћемо јести када изгубим, или боље речено, када не успем да победим. Славко покушава да ми се насмеши, али знам да се опрашта од свих тих сала, турнира, и комплета оклопа које је могао да набави за педесет хиљада долара.

Задња рунда почиње. Исцрпљен сам и сломљен. Једноставно, нисам довољно добар - то је све. Нападам, али укључујем цело тело. Сви су промашаји.

Нисам довољно добар. Финта, финта, финта - напад, финта, нови напад. Ништа. Осећам очајан поглед Славка, али осећам очајан поглед судија, комисије, па чак и гледалаца. Осмеси светлуцају само на десетини људи у оделима насупрот моје стране борилишта.

Они ми помажу да коначно одлучим. Повлачим се уназад и мало спуштам главу. Унутар мен-а, превлачим зубе преко мале брадице коју носим испод доње усне. Лижем их, и осећам чудан, непријатан укус лекова. Дишем дубоко, гледам противника, и бројим у себи до педесет.

Осећам титрање иза очију када стижем на тридесет. На четрдесет девет видим мале корекције у гарду противнику. Он није од камена. Покрећем се ка њему, и гледам како му се ноге, мало, само мало, премештају у очекивању мог напада.

Сада сам спреман.

Финта у лево, и он се помера десно. Очи ме пеку, али могу да видим како се спрема да се врати. Финтирам у десно, он се помера, и уместо да нападнем у њега, лансирам врх мог шинаи-а у оно што је сада празан простор. Његов цуки улази где сам очекивао, и коригујем путању врха само мало. Сва моја преостала снага је у том убуду.

Тело шинаи-а је сачињено од четири спојена штапа бамбуса. Његов шинаи креће да одгурне мој, али видим где ће проћи. Измичем шаке са дршком, али не склањам врх. Видим како се четири штапа шире испред мене. Осећам тврду површину са друге стране мојих шака, и не попуштам притисак. Бамус се шири и шири. Чујем како нешто пуца тихо, а затим се мој шинаи распада у стотину малих и великих комада. Шинаи мог противника пада на тло, и он га прати. Слаже се на папирну подлогу уз тежак потрес.

Иза мене, прво чујем вриштање Милана и, још гласније, Славка. Хиљаде гласова им се придружује. Заставице судија су подигнуте високо.

Прилазим мом противнику, и посматрам како мале варнице испадају иза заштитног језика његовог мен-а.

Једна нога му се копрца махнито, а други удови изгледају као да су заковани за под.

Прилазе му неки из групе у оделима, али сада без осмеха. Пажљиво му свлаче мен.

Мрак иза решетке је, у ствари, потпуно црна глава лутке.

Скидају му грудну плочу као и ги, традиционалну кошуљу. Последње што видим је велики натпис ТОШИБА постављен преко гротескне имитације груди сачињене од гомиле црне пластике и хидрауличних зглобова. После тога, налазим се у рукама гомиле која ме подиже и износи из сале урлајући неку јапанску песмицу.

*

Сатима касније, Милан је мртав пијан у хотелској соби, а Славиша у кревету до њега, са рачунаром преко груди на ком упоређује цене кендо опреме.

Ја сам и даље у холу хотела, окружен тинејџеркама које ми гурају ствари за потписивање.

Напокон ма хладна рука хвата испод мишке. Нихеји Тутсому, председник кендо савеза Јапана се кратко обраћа гомили на јапанском и извлачи ме ка излазу. Иза нас остају међународно разумљиви уздаси разочарења.

Испред хотела је паркирана сребрна лимузима, и насмејани портир отвара врата за обојицу. Унутра седи човек са капом и наочарима за сунце. Седамо, а човек изгледа као да не зна да смо ту.

- Врло добро, - проговара Нихеји на енглеском тек када је лимузина кренула - Заиста врло добро, Саша. Ово је велики успех за све нас.

Погледао сам ка незнанцу са наочарима.

- Он је пријатељ, слободно говори пред њим.

- Ништа не би могао да учиним без "убрзања". - пре меча, Нихејин човек ми је накапао неколико капљица на кратке длаке браде - Робот је стварно бољи борац. - "убрзање" је била "направи сам" варијација лека који су користиле специјалне војне и полициске јединице.

Правилно дозиран, могао је да изоштри чула до ванљудских граница.

- Глупости, Саша! Робот је робот. Он улази у меч због програма, то је све. Све на чему је кендо заснован исмевано је док се та машина враћала у борилиште. Видео си како су људи били одушевљени када си га оборио; уверавам те, сви су ово желели.

Посматрам како се шарене зграде Токија смењују кроз затамњени прозор.

- Ипак, ово је празна победа. - настављам да форсирам - Господне Тутсому, Тошиба ће ископати моје резултате тестирања. Наћи ће неког ко зна истину. - лек је био годинама на допинг листи, и знао сам да Нихејини људи неће моћи да фалсификују све анализе урина које сам дао пре меча. Било је превише интереса, превише медијске пажње. Први пут сам се запитао да ли сам погрешно.

Човек преко пута нас скинуо је капу и наочаре. Тек сам га тада препознао.

- Тошиба ништа сазнати, то вас уверавам. - Усумура Фуџа је био вођа тима Тошибе који је произвео Мусашија 2, непобедивог робота-мачеваоца, како га је називала јапанска штампа до вечерас - Пишаћка коју ће добити на тестирање ће бити чиста као сок од јабуке. - говорио је префектан енглески, а глас му је био леден.

- Господине Фуџа... - нисам знао шта да кажем - Али...

- Зато што никада нисам планирао да понижавам људе као ви, кендоке. То никада није била моја идеја. Робот је могао да ради било шта, али је маркетинг тим мислио да би борбе биле добар промотивни потез. Били су и у прави, проклетници! Они су и смислили име; Мусаши 2, каква стамота! - Фуџа се намрштио и погледао у страну - Мој деда је био кендока у Осаки више од шездесет година. Каква је част у роботу! Је ли он поштује свог противника? Ако због ничега друго, због сећања на моје предке нисам смео да дозволим да се овај циркус настави.

- Онда... ви сте процурили информацију.

Нихеји је насмејано климнуо главом.

- Господин Фуџа је пружио драгоцену објашњења роботових слабости. А колико чујем, Тошиба се нагло охладила од даљег развоја.

- Постараћу се за то. - Фуџа је деловао мрачно попут његовог робота - Већ је драстично оштећен, а поправке ће бити тешке, ако не и немогуће. Мало по мало, пројекат ће се успоравати, све док не буде укинут. О, сигурно, сама сензо-мото технологија је значајна, али ћу је пребацити на изразу марсовских сонди за Кинезе или нечега сличног. Господо, могу да вам гарантујем да се наредни робот кендока неће ускоро појавити у борилишту.

- Али - једна ствар ме је и даље гризла - Зашто ја?

- Ви сте веома добар борац. - Нихеји ме је потапшао по колону, осмехујући се исто као када ми је први пут изнео своју понуду - Сигурно један од најбољих са старог континента. Али, још важније, долазите из

далеке земље. Да је Мусашија оборио Јапанац, Американац, па чак и Кореанац, новинари би копали и копали. Овако је најсигурније. За неколико дана, бићете на другом крају света. А сву пажњу коју добијете у Европи, па... искористите је да проширите популарност ове вештине коју сви тако волимо. - Нихеји је заћутао, и посегнуо ка малом фрижидеру - А сада, пијмо у част ваше победе!

И пили смо. Помислио сам на црну главу лутке која је зурила у мене док је одбијала моје најбоље нападе, и без трунке сумње знао прави резултат борбе.

У себи, поклонио сам се роботу који ме је победио.

Санда Вулетић: *Слика*